

Kázeň z ev. Sl. Božích v Bratislave (Lamač / NK /s VP/) 1.5.2022, 10.00/18.00, 2.NE po Veľkej noci, ES: 153, 124, 222/153, 603, 304; ev.: L 10,38-42; ep.: 2Tes 3,6-10

ŽALM 90, 10: „Čas nášho života je sedemdesiat, pri dobrej sile osemdesiat rokov; ich pýchou je námaha, strasť; on rýchlo prejde, a my odletíme.“

Milí bratia a milé sestry!

Svätíme **nedeľu** – Deň Pánov. Dnes je aj **Sviatok práce**. Spájajú sa nám s ním sprievody s mávadlami s trikolórou z krepového papiera a to, že oslavy 1. mája mali v minulosti silný ideologický nádych. Sviatok práce bol však pôvodne odkazom na 40 tisíc robotníkov v Chicagu, ktorí 1. mája 1886 demonštráciou požadovali 8 hodinový pracovný čas a zrušenie nútenej detskej a otrockej práce. – Teda to, čo dnes pokladáme za normálne. V onej dobe a tých končinách však robotníci pracovali 14 či viac hodín denne, 6 dní v týždni za 1 – 1,5 dolára na hodinu, bez nároku na nemocenské dávky, poistenie či zabezpečenie v prípade úrazu. Robotnícke rodiny žili v biede a vo veľmi zlých hygienických podmienkach. Pri spomenutých, niekoľko dní trvajúcich, protestoch v Chicagu, polícia zastrelila 6 ľudí zastrelených a 50 bolo ťažko zranených. Toľko z histórie.

V minulosti i súčasnosti majú ľudia k práci rozdielne postoje. **Pre malé deti môže byť práca hrou**, voľnočasovou aktivitou. **Niektorí amatérski športovci berú svoje voľnočasové aktivity tak vážne, že sa z nich stáva namáhavá drina**. Je **mnoho pracovne preťažených, no aj veľa nezamestnaných ľudí**. Keď

chýba príjem, na pokoji to nepridáva. Najmä ženy vykonajú mnoho práce aj v domácnosti a rodine, a to bez odmeny. Sú ľudia, ktorým **sa voľný čas stal modlou**, a sú i takí, ktorým **sa modlou stala práca**. Svoj workoholizmus si ospravedlňujú, nepamätajú na múdru radu: **Dajte „nedeli dušu a duši nedeľu“** (Peter Rosegger).

Robí práca život sladkým, zmysluplným, alebo je zdanlivo najlepšou vecou v živote len námaha a strasť – trápenie?

Sviatok práce je dobrou možnosťou pozrieť sa, **čo o práci hovorí Božie slovo**.

Písmo sväté sa o práci vyjadruje s rešpektom. To v biblických časoch nebolo štandardné. Vtedajšie mocné civilizácie, či už egyptská, grécka alebo rímska stáli na práci otrokov. **V Ríme slušný a slobodný občan telesne nepracoval. Tým sa líšil od otroka**. Venoval sa športu literatúre, duchaplným diskusiám či boju, nie však práci. Tú pokladal za niečo, čo ho hanobí. **Bohovia Grékov leňošili** na Olympe, popíjali a bezuzdne sa zabávali. Naproti tomu Hospodin – **Boh Biblie tvorí**, vytvára pre človeka krásnu **záhradu Éden, ktorú mal človek obrábať a strážiť** (1M 2, 15). Pán Ježiš, ktorý sám bol tesárom – stavebným robotníkom, povedal: **„Môj Otec pracuje až dosiaľ, i ja pracujem“** (J 5, 17). Každý rabín musel ovládať remeslo. Apoštol Pavel zhotovoval stany (Sk 18, 3). Viacerí Ježišovi učeníci boli rybármi. O sluhovi, ktorý zakopal zverenú hrivnu a nepracoval s ňou, aby priniesla zisk, Písmo sv. hovorí: **„Ty zlý a lenivý sluha“** (Mt 25, 26).

Smrť v raji nebola, práca áno. Práca nie je dôsledkom hriechu, ale súčasťou dobrého Božieho stvoriteľského poriadku. Človek mal nadviazať na to, čo Pán Boh začal. Žiaľ, neustrážil ani seba – naletel pokušiteľovi a po tom, ako zhrešil, je celý jeho život i práca zatienená prekliatím hriechu. Človek zápasí s trnám, hlozím a svoj chlieb je (dorába) v pote tváre, kým sa nevráti do zeme, lebo je prach a do prachu sa vráti (1M 3, 18n).

Mojžiš, ktorému sa pripisuje 90. žalm, v ňom spomína túto **pominuteľnosť človeka, aj pominuteľnosť jeho práce.** Život letí, jeho roky sa rýchlo pominú a my odlietame. Žalm pomenúva aj **príčinu tejto pominuteľnosti: Sú ňou naše neprávosti.** „Pred seba postavil si naše viny a naše tajné hriechy do svetla svojej tváre. Lebo pre Tvoj hnev miznú všetky naše dni, končíme svoje roky ako vzdych“ (Ž 90, 8n). Práca je pre ľudí na vrchole tvorivých síl niečím hodnotným. „Ruka usilovných obohacuje“ (Prísl 10, 4b). No na konci života si uvedomujú, že mnoho z nej bolo márne. (Por. Posledné slová Steva Jobsa:

<https://eduworld.sk/cd/nl/1730/posledne-slova-steva-jobsa>)

- 1) **BIBLIA PRÁCU NEPODCEŇUJE. PRÁCA JE DOBRÝ, POŽEHNANÝ BOŽÍ STVORITEĽSKÝ PORIADOK.**
- 2) **PRÁCA JE V DÔSLEDKU HRIECHU A JEHO NÁSLEDKOV**

ZAŤAŽENÁ PREKLIATÍM, NÁMAHOU A TRESTOM POMINUTEĽNOSTI. MNOHÉ Z TOHO, ČO TU NA ZEMI KONÁME, SA Z POHĽADU VEČNOSTI JAVÍ AKO MÁRNOSŤ.

Môže nám to pripadať ako protirečenie. Je práca požehnaním, či prekliatím a márnosťou. Žijeme na zemi. Ľudová múdrosť hovorí: „Skôr, ako začneš vystupovať po rebríku, si skontroluj, či ho máš opretý o správnu stenu.“ **Ide teda aj o to, na čo je naša práca zacielená a s akou motiváciou ju vykonávame.** Veď čo ako mohutné piliere nebudú mať zmysel, keď most na nich spočívajúci nepovedie k nijakému brehu, k žiadnemu cieľu.

Samozrejme, **práca je aj zdrojom obživy. No nielen tým, ale aj službou ľuďom. Boh nás zamestnáva kvôli našim blížnym.** Smieme pracovať, aby sa ľuďom darilo lepšie. A v mnohom ohľade platí: „Ak chceš spoznať človeka, pozri sa na jeho prácu“ (Fridrich Schiller). **Poctivosťou, dôslednosťou a spoľahlivosťou sa z ľudskej práce môže stať bohoslužba všedných dní.** Biblia nás nabáda: „Čokoľvek robíte, robte z tej duše, ako Pánovi a nie ako ľuďom, vediať, že od Pána dostanete odmenou dedičstvo, veď Pánovi Kristovi slúžite“ (Kol 3, 23n).

Nedeľná a sviatočná bohoslužba má nesmierny význam. No nezanedbateľnou je aj bohoslužba všedného dňa. Veď **aj cez to, čo a akým spôsobom konáme, ako pracujeme, môže Pán Boh prichádzať k ľuďom.** Radosným srdcom krásne tvár a poctivým prístupom k práci, tým, že objavíme: aj v práci,

v povolání stojím v Božej službe, často Pán Boh prichádza k ľuďom. **Naša práca môže byť svedectvom o Bohu.**

No **práca sa môže stať aj modloslužbou**: vtedy, **keď pracujeme najmä pre peniaze, či pre spoločenské uznanie, pre oslávenie seba, nie Boha** (por. Mt 5, 16). Modloslužbou sa stáva, **keď mnohou prácou zastierame, že unikáme od úloh v rodine a cirkvi**. Práca sa môže stať modloslužbou, **keď nepamätáme, že aj voľný čas (čas voľný od práce) je súčasťou Božieho stvoriteľského poriadku.**

Boh stvoril – ustanovil deň odpočinku. Deň, keď nemáme konať prácu, ale je nám umožnené tešiť sa z pekných vecí v živote a odpočívať s Pánom. On vraví: „Poďte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení; ja vám dám odpočinutie!“ (Mt 11, 28)

Keď odpočívame v Ježišovej blízkosti, vtedy sú sviatočné dni dňami odpočinku.

Ani voľný čas však nie je bez problémov. Kvôli našej hriešnosti skrýva nebezpečenstvo, že namiesto potrebného odpočinku a relaxácii, bude viesť k lenivému prístupu k životu. „*Chodník leňocha je ako plot z trnia*“ (Prísl 15, 19). To, aby sme boli lenivými a unudenými ľuďmi, nie je Božím zámerom.

3) PRÁCU A VOĽNÝ ČAS PRIJÍMAME S VĎAČNOSŤOU A RADOSŤOU BOŽEJ RUKY. Nežijeme, aby sme pracovali, ani nepracujeme, aby sme žili. Ale s vďakou Bohu prijímame rytmus práce a voľného času – vytvára plnohodnotný život –

život podľa Božej vôle a poriadku. Veď práca a oddych, činnosť a odpočinok, dávanie a prijímanie, námaha a radosť sú súčasťou života rovnako ako nádych a výdych.

Na to, ako tento rytmus realizovať v praktickom živote, nejestvuje všeobecný recept. Sme príliš rozdielni. Podľa okolností (por. Ef 2, 8 – 9 a Jk 2, 17.20.24) jednému človeku treba povedať: „Nepracuj toľko, vyčerpáš sa, nezabúdaj na oddych.“ Inému: „Nemysli toľko na svoj pokoj, odváž sa viac zapojiť do služby bližným.“ Každý si musí nájsť správny rytmus práce a voľného času. Veď naše rodinné, zdravotné okolnosti sú rôzne a rôzne sú i naše schopnosti a obdarovania.

Temnú stránku má práca a má ju aj voľný čas. Táto temná stránka práce a voľného času existuje kvôli hriechu. **Problémom nikdy nie je práca alebo voľný čas ako také, ale hriech, odchod od Boha, vzbura proti Stvoriteľovi.**

4) ŽIVOT V ZMIERENÍ S BOHOM JE PREDPOKLADOM POŽEHNANEJ PRÁCE A POŽEHNANÉHO VOĽNÉHO ČASU. JEŽIŠ DÁVA OBOJE TÝM, KTORÍ V NEHO VERIA.

V Starej zmluve čítame o „prvotinách“, ktoré Boh požadoval od svojho ľudu. Tie nás učia časť svojich peňazí vložiť do Božieho kráľovstva, ale aj venovať Bohu i náš čas. On nám pridá to potrebné (prečítaj: Mt 6, 33). **Tí, ktorí si myslia, že sa kvôli pracovnému preťaženiu musia vzdať modlitieb a Služieb Božích, sú v rovnakom nebezpečenstve ako tí, ktorí si voľný čas v nedeľu ráno vyhradujú na dospávanie ponocovania alebo pre športový klub. Prvou otázkou pri riadení nášho**

času by malo byť, kedy máme čas pre Boha, potom bude požehnaný aj náš pracovný a voľný čas.

Žalmista vyznáva: „*K Tebe pozdvihujem svoje oči, ktorý bývaš v nebesiach*“ (Ž 123, 1) Nezabúdajme, **vo všetkom, čo robíme, mať Boha stále pred očami** (Blaise Pascal). Tak bude požehnaná naša práca i voľný čas. Amen.

Použitím myšlienok: L. Rejchrt, M. Kriesera, B. Pleijela a ďalších prameňov: **Martin Šefranko, ev. a. v. farár**